

BIJDRAGE AWTI VOOR AO WETENSCHAPSBELEID - 24 JUNI 2020

Aanleiding

Op 7 februari 2020 publiceerde de AWTI het advies *Versterk de rol van wetenschap, technologie en innovatie in maatschappelijke transities*. Dit advies staat op de agenda van het AO Wetenschapsbeleid van de Vaste Kamercommissie voor OCW 24 juni. In deze notitie geven wij u daarom, als input voor het AO Wetenschapsbeleid, een kort overzicht van het advies, inclusief een aantal aandachtspunten en concrete mogelijkheden voor actie van de Kamer.

Kern van het advies

Om de wetenschap in staat te stellen zich te richten op maatschappelijke transities zijn beleidslijnen nodig, gericht op de totstandkoming van:

- ▶ een overkoepelend beeld van het Nederland van de toekomst; het 'grote verhaal' achter de veelvoud aan activiteiten die we als samenleving al ondernemen om Nederland te ontwikkelen tot een duurzaam en nog steeds leefbaar land;
- ▶ een ingrijpende 'netwerk-aanpak' voor de transities, waarin diverse nieuwe en onverwachte partijen, onder wie wetenschappers, innovatieve ondernemers en kunstenaars, met elkaar samenwerken en van elkaar leren.

Toelichting toekomstbeeld:

Een toekomstbeeld biedt wetenschappers, kennisinstellingen (en andere maatschappelijke partijen) inspiratie en duidelijkheid over de routes die Nederland inzet op weg naar de toekomst. Met deze gezamenlijke richting kiest Nederland tussen alternatieve ontwikkelrichtingen. Dat maakt het voor wetenschappers (en bedrijven, ondernemers en maatschappelijke partijen) makkelijker om langdurig op de wenselijke richting te koersen, multidisciplinair samen te werken en zich te richten op radicaal andere oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken. Dit grote verhaal ontbreekt nu. Er zijn visies op deelterreinen en akkoorden, maar deze zijn te veel gebaseerd op bestaande situaties en mogelijkheden. Het zijn vaak geen vergezichten en ze zijn onderling niet met elkaar verbonden. Gemaakte keuzes op het ene deelterrein kunnen die op een ander terrein in de weg zitten. Een helder toekomstbeeld is ook nodig als aanvulling op de huidige technologisch georiënteerde missies zoals 'CO2 neutraal in 2050'. Deze harde, beperkende targets stimuleren een gerichtheid op de korte termijn en incrementele oplossingen. Een overkoepelend toekomstbeeld is nodig voor de langere termijnen en als inspirerend/wenkend perspectief op echte, radicale vernieuwing.

De AWTI adviseert de regering het volgende:

- ▶ Werk bij de totstandkoming van het verhaal over het Nederland van de toekomst samen met bestaande initiatieven uit het wetenschapsveld, zoals de 'Toekomstkaart Nederland in 2120'.
- ▶ Bouw het verhaal van toekomstig Nederland op als een reeks vensters, zoals de Canon van Nederland, zet ze op een website en stel het beeld regelmatig bij. Beleg de eindverantwoordelijkheid voor het toekomstbeeld bij een onderraad (van de ministerraad) voor maatschappelijke transities.

- ▶ Ontwikkel een netwerk van met elkaar verbonden transformatieve coalities die moeten bijdragen aan het toekomstbeeld. Geef hierin het wetenschapsveld een duidelijke rol. In dit netwerk werken diverse (nieuwe, onverwachte) partijen met elkaar samen en leren van elkaar.

Concrete mogelijkheden voor actie van de Tweede Kamer zijn:

- ▶ Creëer in de Kamer ruimte voor discussies over vergezichten. Maak daarbij gebruik van wetenschappelijke methoden rondom *futuring*, *scenario's*, etc.
- ▶ Ontwikkel de kennis van Tweede Kamerleden over het verloop en de sturingsmechanismen van maatschappelijke transitie.
- ▶ Vraag de minister te inventariseren welke puzzelstukjes er al zijn voor een wetenschappelijk-geïntegreerd toekomstbeeld van Nederland en welke ontbreken.
- ▶ Vraag de regering de mogelijkheid te verkennen voor een onderraad voor maatschappelijke transitie.
- ▶ Vraag de minister te komen met een strategie op het gebied van transdisciplinaire wetenschap en cross disciplinair onderzoek als voedingsbodem voor maatschappelijke transitie.

Verder lezen?

[AWTI-advies Versterk de rol van wetenschap technologie en innovatie in maatschappelijke transitie](#)

Heeft u vragen?

Neem dan contact op met de AWTI:

[Kathleen Torrance](#) (06 27 821 821) of [Chris Eveleens](#) (06-11 133 562)

Over de Adviesraad voor wetenschap, technologie en innovatie (AWTI)

De AWTI is de onafhankelijke adviesraad van de regering en het parlement op het gebied van wetenschap, technologie en innovatie. Met zijn strategische en gedegen beleidsadviezen beoogt de AWTI de innovatieve, wetenschappelijke en technologische kracht van mensen, bedrijven en kennisinstellingen in Nederland te versterken. Zo wil de AWTI bijdragen aan een toekomstbestendige Nederlandse economie en samenleving.